Vt9 Vytauto g. 9

	Lapas	Lapų	Laida
6819-01-STP-KPT.AR-01	68	80	O

Vt7 Vytauto g. 7

Druskupio gatvė

Dr1 Druskupio g. 1

Dr3 Druskupio g. 3

B. Sruogos gatvė

Sr16 B. Sruogos g. 16

Jaunimo gatvė

Jn1 Jaunimo g. 1

Jn2 Jaunimo g. 2

Jn3 Jaunimo g. 3

Jn4 Jaunimo g.

4

Jn6 Jaunimo g. 6

Jn8 Jaunimo g. 8

Jn9 Jaunimo g. 9

Jn11 Jaunimo g. 11

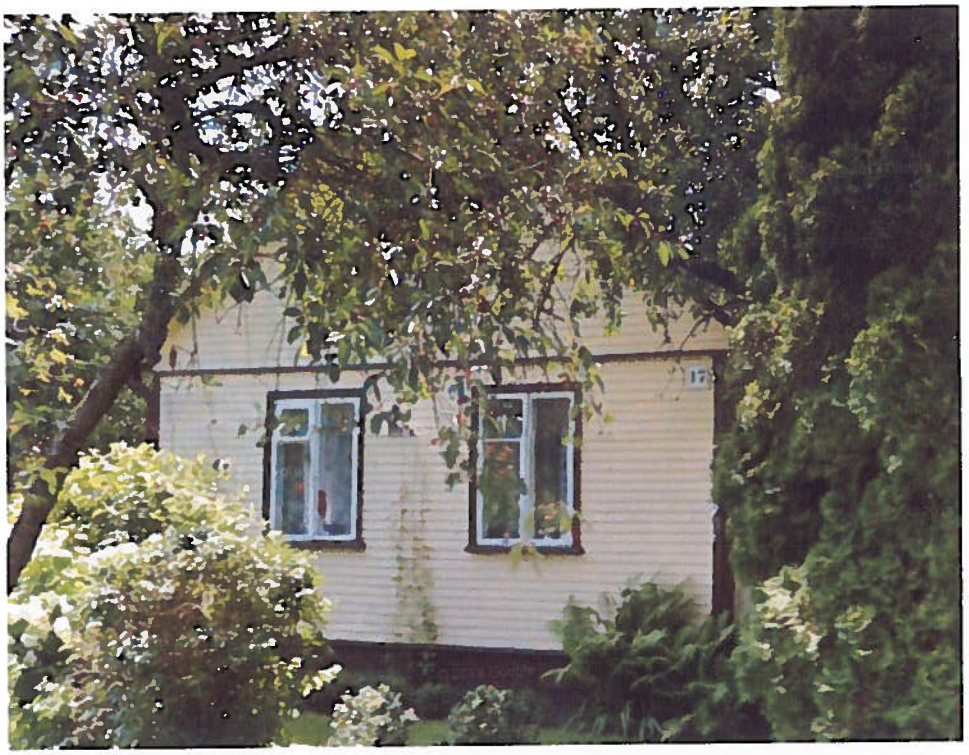
Jn13 Jaunimo g. 13

Jn15 Jaunimo g. 15

Jn17 Jaunimo g. 17

Jn19 Jaunimo g. 19

Jn21 Jaunimo g. 21

Jn23 Jaunimo g. 23

Jn25 Jaunimo g. 25

Jn27 Jaunimo g. 27

Jn29 Jaunimo g. 29

Jn31 Jaunimo g. 31

Jn33 Jaunimo g. 33

MOKSLAS • EKONOMIKA • SANGLAUDA
EUROPOS SĄJUNGA
EUROPOS SOCIALINIS FONDAS
Kuriame Lietuvos ateitį

DARBE SĄLYGINAI SUTEIKIAMI PASTATAMS KODAI:

- JB - J. Basanavičiaus a.
- Br - Birutės g.
- DG - S. Dariaus ir S. Girėno g.
- V- Vaižganto g.
- Mz - Muziejaus g.
- Vt - Vytauto g.
- K- Kęstučio g.
- Dr - Druskupio g.
- Sr - B. Sruogos g.
- N - Nemuno g.
- Jn - Jaunimo g.

PASTABOS.

- KODAS JB2 - GATVĖS PAVADINIMAS IR PASTATO NUMERIS - J. BASANAVIČIAUS A. 2

- STATINIŲ ANALIZĘ ŽIŪRĖTI LENTELĖJE: "STATINIŲ ESANČIŲ ANALIZUOJAMOJE TERITORIJOJE ANALIZĖ IR IŠVADOS".

- VERTINGĄSIAS SAVYBES ŽIŪRĖTI BRĖŽINIUOSE: **"NAGRINĖJAMOJE TERITORIJOJE ESANTYS VERTINGĄSIAS SAVYBES SUDARANTYS ELEMENTAI" IR "VERTINGĄSIAS SAVYBES SUDARANČIŲ ELEMENTŲ TVARKYBA".**

- DARBE NAGRINĖJAMI GATVIŲ IŠKLOTINES SUDARANTYS ELEMENTAI.

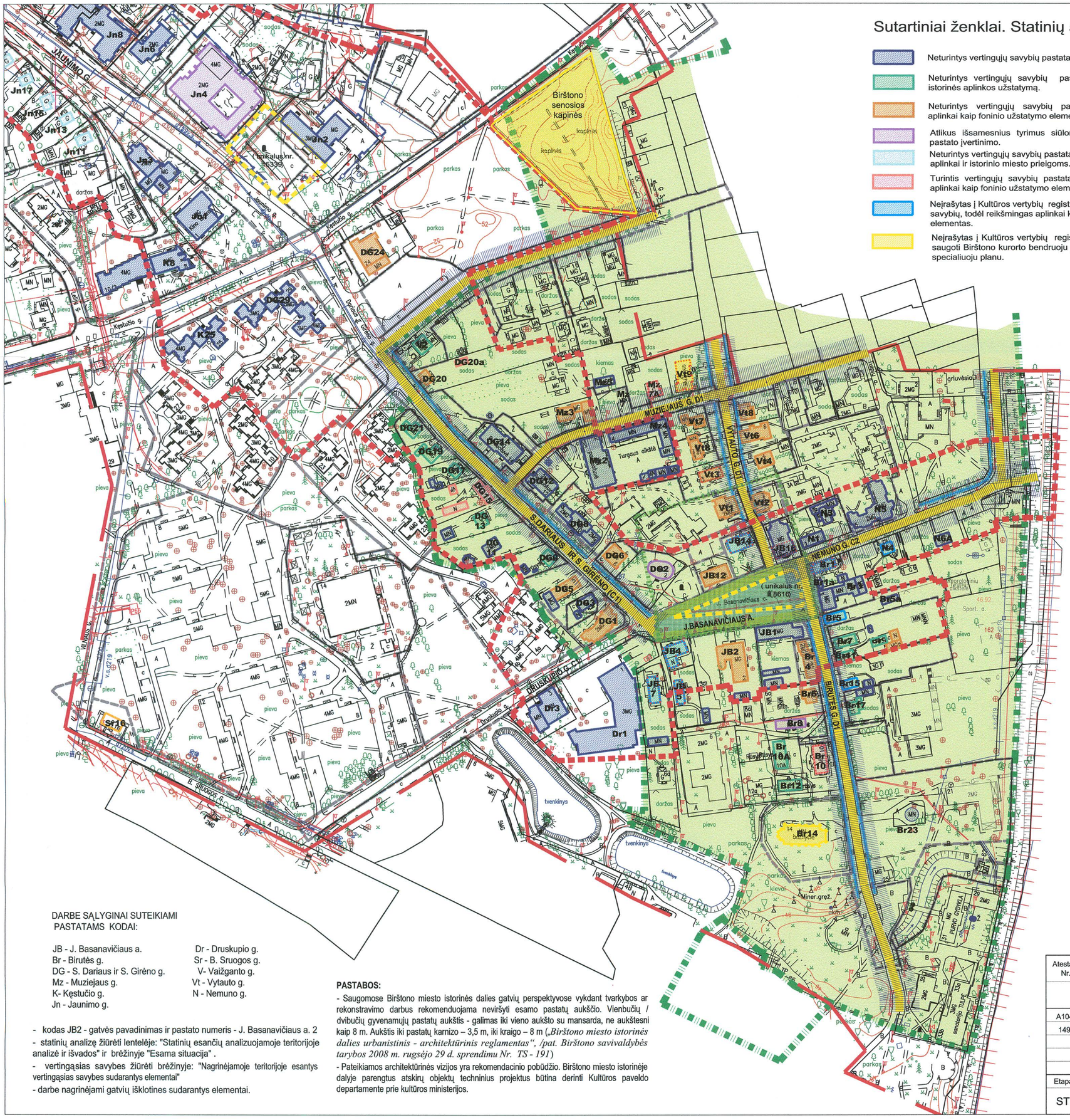
SUTARTINIAI ŽENKLAI

- PLANUOJAMOS TERITORIJOS RIBA
- MIESTO CENTRINĖS DALIES RIBA
- BIRŠTONO MIESTO ISTORINĖ DALIS unik.obj.kodas 4072
- ESAMA AIKŠTĖS ZONA
- NATŪRA 2000 TERITORIJŲ RIBA (BAST)
- SKLYPŲ RIBOS

SUTARTINIAI ŽYMĖJIMAI:

- Pastatai statyti iki 1940m
- Pastatai statyti nuo 1940m iki 1960m
- Pastatai statyti po 1960m

Atestato Nr.	KELPROJEKTAS		BIRŠTONO MIESTO CENTRINĖS DALIES ARCHITEKTŪRINĖS - ERDVINĖS KOMPOZICIJOS SPECIALIOJO PLANO IR BIRŠTONO SAVIVALDYBĖS GYVENVIEČIŲ IR KURORTO PLĖTROS SPECIALIOJO PLANO PARENGIMAS
A1046	PV	D. Padvarskienė 2013	BIRŠTONO MIESTO CENTRINĖS DALIES ARCHITEKTŪRINĖS - ERDVINĖS KOMPOZICIJOS SPECIALIOJO PLANO PARENGIMAS.
1498	PDV	N. Steponaitytė 2013	
	Arch.	R. Tamulevičiūtė 2013	ESAMA SITUACIJA — Laida: O
Etapas: STP	Planavimo organizatorius: BIRŠTONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS		6819-01-STP-KPT.B-01 — Lapas: 1 — Lapų: 1

Sutartiniai ženklai. Statinių analizės

- Neturintys vertingųjų savybių pastatai
- Neturintys vertingųjų savybių pastatas, bet atitinkantys istorinės aplinkos užstatymą.
- Neturintys vertingųjų savybių pastatai, bet reikšmingi aplinkai kaip foninio užstatymo elementai.
- Atlikus išsamesnius tyrimus siūloma teikti tarybai dėl pastato įvertinimo.
- Neturintys vertingųjų savybių pastatai, bet tinkantis gamtinei aplinkai ir istorinio miesto prieigoms.
- Turintis vertingųjų savybių pastatas, taip pat reikšmingi aplinkai kaip foninio užstatymo elementai
- Nejrašytas į Kultūros vertybių registrą, tačiau turintis vertingųjų savybių, todėl reikšmingas aplinkai kaip foninio užstatymo elementas.
- Nejrašytas į Kultūros vertybių registrą, tačiau inicijuojamas saugoti Birštono kurorto bendruoju planu ir regioninio parko specialiuoju planu.

MOKSLAS • EKONOMIKA • SANGLAUDA

EUROPOS SĄJUNGA
EUROPOS SOCIALINIS FONDAS

Kuriame Lietuvos ateitį

Sutartiniai ženklai

- PLANUOJAMOS TERITORIJOS RIBA
- MIESTO CENTRINĖS DALIES RIBA
- ESAMA AIKŠTĖS ZONA
- NATŪRA 2000 TERITORIJŲ RIBA (BAST)
- SKLYPŲ RIBOS
- BIRŠTONO MIESTO ISTORINĖ DALIS unik.obj.kodas 4072
- BUVUSI KETURKAMPĖS AIKŠTĖS RIBA

VERTINGOJI SAVYBĖ MIŠRAUS PLANO STRUKTŪRA, GATVIŲ TINKLAS. ŠIUO PROJEKTU REKOMENDUOJAMI AIKŠTĖS TVARKYBOS PRITAIKYMO DARBAI. PRITAIKANT AIKŠTĘ NAUDOJIMUI REIKĖTŲ RESPEKTUOTI BUVUSIOS AIKŠTĖS PLANĄ, GABARITUS, KADANGI NEI ISTORINIŲ ARCHYVINIŲ, NEI NATŪRINIŲ DUOMENŲ APIE BUVUSĮ AIKŠTĖS DANGOS TIPĄ NERASTA (TVARKANT AIKŠTĘ PAGAL DARIAUS IR GIRĖNO GATVĖS IR J.BASANAVIČIAUS AIKŠTĖS BIRŠTONE SUTVARKYMO TECHNINĮ PROJEKTĄ NAUJA DANGA BUVO DĖTA Į BUVUSIOS ISTORINĖS DANGOS LYGĮ) TODĖL SIŪLOMA NAUDOTI ŠIUOLAIKINIAS TECHNOLOGIJAS IR PRIEMONES NAUJAI DANGAI. TVARKANT AIKŠTĖS DANGĄ BŪTINA JĄ IŠLAIKYTI ISTORINIAM LYGYJE.

VERTINGOJI SAVYVĖ GATVIŲ PERSPEKTYVOS. GATVIŲ PERSPEKTYVOJE ESANČIUS PASTATUS SIŪLOMA TVARKYTI PAGAL PARENGTUS PRIEŠPROJEKTINIUS PASIŪLYMUS, JUOS SUDERINUS PAGAL GALIOJANČIUS TEISĖS AKTŲ REIKALAVIMUS. KITUS STATINIUS SUDARANČIUS GATVIŲ IŠKLOTINES, REKOMENDUOJAMA TVARKYTI ATSKIRAI PARENGUS PROJEKTUS, KURIE ATLIKTI REIKIAMŲ TYRIMŲ PAGRINDU.

PASTATŲ TVARKYBAI REKOMENDUOJAMOS MEDŽIAGOS, SPALVINIAI SPRENDINIAI, TVARKOMŲ AR NAUJAI STATOMŲ PASTATŲ AR JŲ PRIESTATŲ TŪRIAI, VADOVAUJANTIS NEMUNO KILPŲ REGIONINIO PARKO APSAUGOS REGLAMENTO PAPILDOMAIS REIKALAVIMAIS

VERTINGOJI SAVYBĖ PERIMETRINIS GATVĖS APŽELDINIMAS - PRIEŠ MEDŽIŲ TVARKYMĄ REKOMENDUOJAMA ATLIKTI MEDŽIŲ TAKSACIJĄ IR INVENTORIZACIJĄ. NUMATYTI SERGANČIŲ MEDŽIŲ KEITIMĄ NAUJAIS, TOS PAČIOS RŪŠIES, TOSE PAČIOSE VIETOSE. IŠKIRSTŲ MEDŽIŲ VIETOSE NUMATYTI TOS PAČIOS RŪŠIES MEDŽIŲ ATSODINIMĄ. ŠIEMS DARBAMS VYKDYTI REIKALINGAS ATSKIRO PROJEKTO PARENGIMAS.

VERTINGOJI SAVYBĖ XXA.PR. KURORTINIŲ SU MANSARDA PASTATŲ TIPAS, JĮ SUDARANTYS PASTATAI. ŠIUO PROJEKTU XXA.PR. KURORTINIŲ SU MANSARDA PASTATŲ TVARKYBOS DARBAI NESPRENDŽIAMI. NORINT ATLIKTI ŠIŲ PASTATŲ TVARKYBOS DARBUS - BŪTINA PARENGTI ATSKIRĄ PAVELDOTVARKOS PROJEKTĄ, KURIAME NUMATYTI VISŲ AUTENTIŠKŲ DALIŲ IR JŲ ELEMENTŲ IŠSAUGOJIMĄ.

NEKILNOJAMOS KULTŪROS VERTYBĖS APSAUGOS ZONA. NEKILNOJAMOS KULTŪROS VERTYBĖS: J.BASANAVIČIAUS PAMINKLAS (8616) IR DEKORATYVINĖ SKULPTŪRA „MERGAITĖ SU DŪDELĖM" (15339) TURI BŪTI IŠSAUGOMI PALIEKANT ESAMOJE VIETOJE.

DARBE SĄLYGINAI SUTEIKIAMI PASTATAMS KODAI:

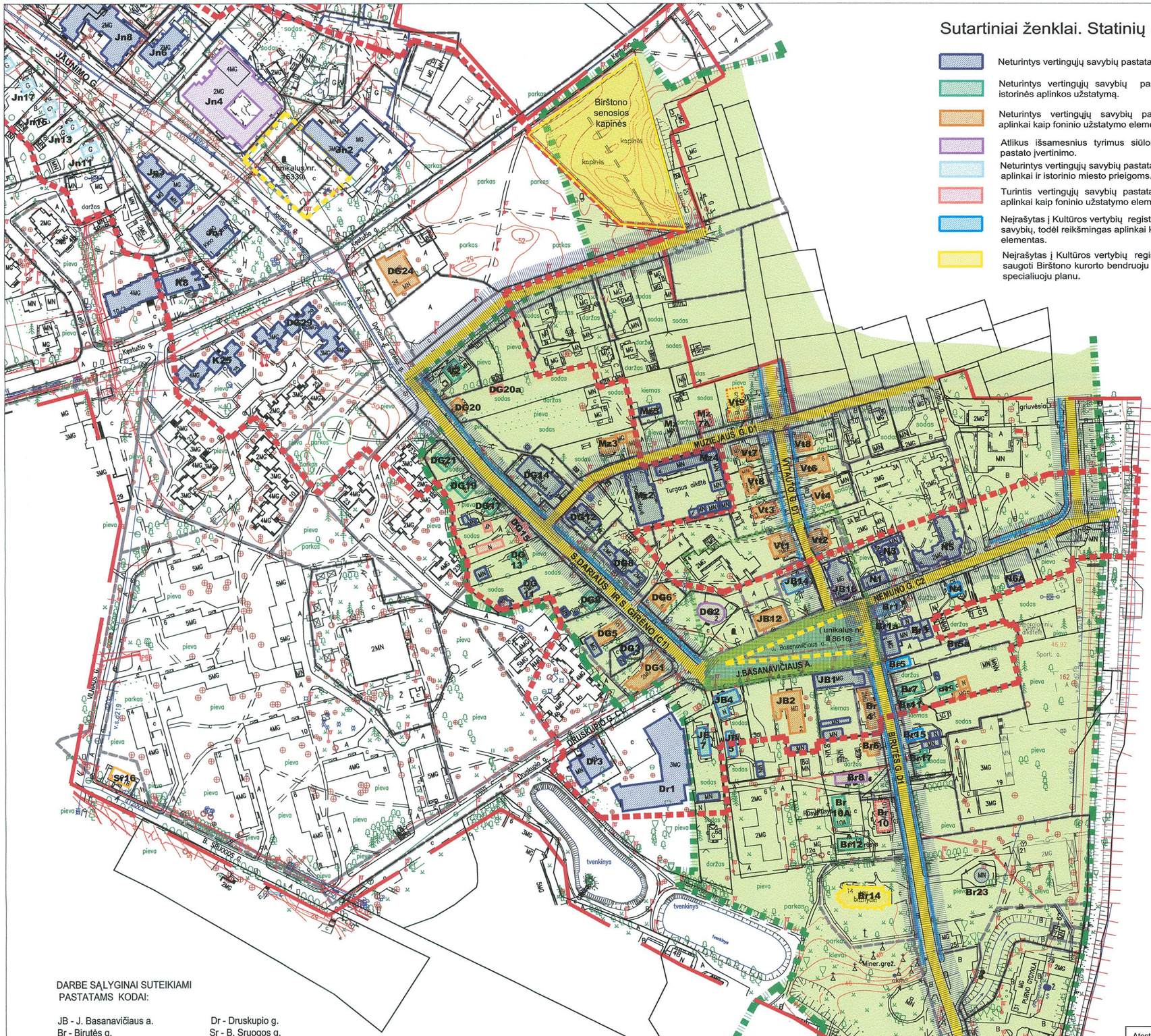
JB - J. Basanavičiaus a.
Br - Birutės g.
DG - S. Dariaus ir S. Girėno g.
Mz - Muziejaus g.
K- Kęstučio g.
Jn - Jaunimo g.
Dr - Druskupio g.
Sr - B. Sruogos g.
V- Vaižganto g.
Vt - Vytauto g.
N - Nemuno g.

- kodas JB2 - gatvės pavadinimas ir pastato numeris - J. Basanavičiaus a. 2
- statinių analizę žiūrėti lentelėje: "Statinių esančių analizuojamoje teritorijoje analizė ir išvados" ir brėžinyje "Esama situacija" .
- vertingąsias savybes žiūrėti brėžinyje: "Nagrinėjamoje teritorijoje esantys vertingąsias savybes sudarantys elementai"
- darbe nagrinėjami gatvių iškiotines sudarantys elementai.

PASTABOS:

- Saugomose Birštono miesto istorinės dalies gatvių perspektyvose vykdant tvarkybos ar rekonstravimo darbus rekomenduojama neviršyti esamo pastatų aukščio. Vienbučių / dvibučių gyvenamųjų pastatų aukštis - galimas iki vieno aukšto su mansarda, ne aukštesni kaip 8 m. Aukštis iki pastatų karnizo – 3,5 m, iki kraigo – 8 m (*„Birštono miesto istorinės dalies urbanistinis - architektūrinis reglamentas", /pat. Birštono savivaldybės tarybos 2008 m. rugsėjo 29 d. sprendimu Nr. TS - 191*)
- Pateikiamos architektūrinės vizijos yra rekomendacinio pobūdžio. Birštono miesto istorinėje dalyje parengtus atskirų objektų techninius projektus būtina derinti Kultūros paveldo departamente prie kultūros ministerijos.

Atestato Nr.	KELPROJEKTAS			BIRŠTONO MIESTO CENTRINĖS DALIES ARCHITEKTŪRINĖS - ERDVINĖS KOMPOZICIJOS SPECIALIOJO PLANO IR BIRŠTONO SAVIVALDYBĖS GYVENVIEČIŲ IR KURORTO PLĖTROS SPECIALIOJO PLANO PARENGIMAS
A1046	PV	D. Padvarskienė	2013	BIRŠTONO MIESTO CENTRINĖS DALIES ARCHITEKTŪRINĖS - ERDVINĖS KOMPOZICIJOS SPECIALIOJO PLANO PARENGIMAS
1498	PDV	N. Steponaitytė	2013	
	Arch.	R. Tamulevičiūtė	2013	VERTINGĄSIAS SAVYBES SUDARANČIŲ ELEMENTŲ TVARKYBA — Laida: O
Etapas: STP	Planavimo organizatorius: BIRŠTONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS			6819-01-STP-KPT.B-03 — Lapas: 1 — Lapų: 1

Sutartiniai ženklai. Statinių analizės

- Neturintys vertingųjų savybių pastatai
- Neturintys vertingųjų savybių pastatas, bet atitinkantys istorinės aplinkos užstatymą.
- Neturintys vertingųjų savybių pastatai, bet reikšmingi aplinkai kaip foninio užstatymo elementai.
- Atlikus išsamesnius tyrimus siūloma teikti tarybai dėl pastato įvertinimo.
- Neturintys vertingųjų savybių pastatai, bet tinkantis gamtinei aplinkai ir istorinio miesto prieigoms.
- Turintis vertingųjų savybių pastatas, taip pat reikšmingi aplinkai kaip foninio užstatymo elementai
- Nejrašytas į Kultūros vertybių registrą, tačiau turintis vertingųjų savybių, todėl reikšmingas aplinkai kaip foninio užstatymo elementas.
- Nejrašytas į Kultūros vertybių registrą, tačiau inicijuojamas saugoti Birštono kurorto bendruoju planu ir regioninio parko specialiuoju planu.

DARBE SĄLYGINAI SUTEIKIAMI PASTATAMS KODAI:

JB - J. Basanavičiaus a.
Br - Birutės g.
DG - S. Dariaus ir S. Girėno g.
Mz - Muziejaus g.
K- Kęstučio g.
Jn - Jaunimo g.
Dr - Druskupio g.
Sr - B. Sruogos g.
V- Vaižganto g.
Vt - Vytauto g.
N - Nemuno g.

- kodas JB2 - gatvės pavadinimas ir pastato numeris - J. Basanavičiaus a. 2
- statinių analizę žiūrėti lentelėje: "Statinių esančių analizuojamoje teritorijoje analizė ir išvados" ir brėžinyje "Esama situacija" .
- vertingąsias savybes žiūrėti brėžinyje: "Nagrinėjamoje teritorijoje esantys vertingąsias savybes sudarantys elementai"
- darbe nagrinėjami gatvių išklotines sudarantys elementai.

PASTABOS:

- Saugomose Birštono miesto istorinės dalies gatvių perspektyvose vykdant tvarkybos ar rekonstravimo darbus rekomenduojama neviršyti esamo pastatų aukščio. Vienbučių / dvibučių gyvenamųjų pastatų aukštis - galimas iki vieno aukšto su mansarda, ne aukštesni kaip 8 m. Aukštis iki pastatų karnizo – 3,5 m, iki kraigo – 8 m (*„Birštono miesto istorinės dalies urbanistinis - architektūrinis reglamentas“, /pat. Birštono savivaldybės tarybos 2008 m. rugsėjo 29 d. sprendimu Nr. TS - 191*)
- Pateikiamos architektūrinės vizijos yra rekomendacinio pobūdžio. Birštono miesto istorinėje dalyje parengtus atskirų objektų techninius projektus būtina derinti Kultūros paveldo departamente prie kultūros ministerijos.

MOKSLAS • EKONOMIKA • SANGLAUDA
EUROPOS SĄJUNGA
EUROPOS SOCIALINIS FONDAS
Kuriame Lietuvos ateitį

Sutartiniai ženklai

- PLANUOJAMOS TERITORIJOS RIBA
- MIESTO CENTRINĖS DALIES RIBA
- ESAMA AIKŠTĖS ZONA
- NATŪRA 2000 TERITORIJŲ RIBA (BAST)
- SKLYPŲ RIBOS
- BIRŠTONO MIESTO ISTORINĖ DALIS unik.obj.kodas 4072
- BUVUSI KETURKAMPĖS AIKŠTĖS RIBA

VERTINGOJI SAVYBĖ MIŠRAUS PLANO STRUKTŪRA, GATVIŲ TINKLAS. ŠIUO PROJEKTU REKOMENDUOJAMI AIKŠTĖS TVARKYBOS PRITAIKYMO DARBAI. PRITAIKANT AIKŠTĘ NAUDOJIMUI REIKĖTŲ RESPEKTUOTI BUVUSIOS AIKŠTĖS PLANĄ, GABARITUS, KADANGI NEI ISTORINIŲ ARCHYVINIŲ, NEI NATŪRINIŲ DUOMENŲ APIE BUVUSĮ AIKŠTĖS DANGOS TIPĄ NERASTA (TVARKANT AIKŠTĘ PAGAL DARIAUS IR GIRĖNO GATVĖS IR J.BASANAVIČIAUS AIKŠTĖS BIRŠTONE SUTVARKYMO TECHNINĮ PROJEKTĄ NAUJA DANGA BUVO DĖTA Į BUVUSIOS ISTORINĖS DANGOS LYGĮ) TODĖL SIŪLOMA NAUDOTI ŠIUOLAIKINIAS TECHNOLOGIJAS IR PRIEMONES NAUJAI DANGAI. TVARKANT AIKŠTĖS DANGĄ BŪTINA JĄ IŠLAIKYTI ISTORINIAM LYGYJE.

VERTINGOJI SAVYVĖ GATVIŲ PERSPEKTYVOS. GATVIŲ PERSPEKTYVOJE ESANČIUS PASTATUS SIŪLOMA TVARKYTI PAGAL PARENGTUS PRIEŠPROJEKTINIUS PASIŪLYMUS, JUOS SUDERINUS PAGAL GALIOJANČIUS TEISĖS AKTŲ REIKALAVIMUS. KITUS STATINIUS SUDARANČIUS GATVIŲ IŠKLOTINES, REKOMENDUOJAMA TVARKYTI ATSKIRAI PARENGUS PROJEKTUS, KURIE ATLIKTI REIKIAMŲ TYRIMŲ PAGRINDU.

PASTATŲ TVARKYBAI REKOMENDUOJAMOS MEDŽIAGOS, SPALVINIAI SPRENDINIAI, TVARKOMŲ AR NAUJAI STATOMŲ PASTATŲ AR JŲ PRIESTATŲ TŪRIAI, VADOVAUJANTIS NEMUNO KILPŲ REGIONINIO PARKO APSAUGOS REGLAMENTO PAPILDOMAIS REIKALAVIMAIS

VERTINGOJI SAVYBĖ PERIMETRINIS GATVĖS APŽELDINIMAS - PRIEŠ MEDŽIŲ TVARKYMĄ REKOMENDUOJAMA ATLIKTI MEDŽIŲ TAKSACIJĄ IR INVENTORIZACIJĄ. NUMATYTI SERGANČIŲ MEDŽIŲ KEITIMĄ NAUJAIS, TOS PAČIOS RŪŠIES, TOSE PAČIOSE VIETOSE. IŠKIRSTŲ MEDŽIŲ VIETOSE NUMATYTI TOS PAČIOS RŪŠIES MEDŽIŲ ATSODINIMĄ. ŠIEMS DARBAMS VYKDYTI REIKALINGAS ATSKIRO PROJEKTO PARENGIMAS.

VERTINGOJI SAVYBĖ XXA.PR. KURORTINIŲ SU MANSARDA PASTATŲ TIPAS, JĮ SUDARANTYS PASTATAI. ŠIUO PROJEKTU XXA.PR. KURORTINIŲ SU MANSARDA PASTATŲ TVARKYBOS DARBAI NESPRENDŽIAMI. NORINT ATLIKTI ŠIŲ PASTATŲ TVARKYBOS DARBUS - BŪTINA PARENGTI ATSKIRĄ PAVELDOTVARKOS PROJEKTĄ, KURIAME NUMATYTI VISŲ AUTENTIŠKŲ DALIŲ IR JŲ ELEMENTŲ IŠSAUGOJIMĄ.

NEKILNOJAMOS KULTŪROS VERTYBĖS APSAUGOS ZONA. NEKILNOJAMOS KULTŪROS VERTYBĖS: J.BASANAVIČIAUS PAMINKLAS (8616) IR DEKORATYVINĖ SKULPTŪRA „MERGAITĖ SU DŪDELĖM" (15339) TURI BŪTI IŠSAUGOMI PALIEKANT ESAMOJE VIETOJE.

Atestato Nr.	KELPROJEKTAS			BIRŠTONO MIESTO CENTRINĖS DALIES ARCHITEKTŪRINĖS - ERDVINĖS KOMPOZICIJOS SPECIALIOJO PLANO IR BIRŠTONO SAVIVALDYBĖS GYVENVIEČIŲ IR KURORTO PLĖTROS SPECIALIOJO PLANO PARENGIMAS
				BIRŠTONO MIESTO CENTRINĖS DALIES ARCHITEKTŪRINĖS - ERDVINĖS KOMPOZICIJOS SPECIALIOJO PLANO PARENGIMAS
A1046	PV	D. Padvarskienė	2013	VERTINGĄSIAS SAVYBES SUDARANČIŲ ELEMENTŲ TVARKYBA
1498	PDV	N. Steponaitytė	2013	Laida: O
	Arch.	R. Tamulevičiūtė	2013	
Etapas: STP	Planavimo organizatorius: BIRŠTONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS			6819-01-STP-KPT.B-03 — Lapas: 1 — Lapų: 1

KELPROJEKTAS

Eil Nr.	Dokumento nr. ir /ar žymuo	Dokumento pavadinimas	Pastabos
1.		Birštono miesto istorinė dalis. Apibrėžtų teritorijos ribų planas	
2.		Birštono miesto istorinė dalis	
3.		Jono Basanavičiaus paminklas	
4.		Dekoratyvinė skulptūra "Mergaitė su dūdelėm"	
5.		Ekspertizė. Namų valdos, esančios Birštono mieste, Algirdo g. 10 apstatymo galimybių	
6.		Ekspertizė Dėl Birštono centrinės dalies tvarkymo siūlymų	
7.		Viešbučio, planuojamo statyti Muziejaus g. Nr. 2, Birštone, vietos ir apimties analitinis vertinimas paveldosaugos požiūriu	

Kultūros vertybės kodas

BIRŠTONO M. ISTORINĖ DALIS

APIBRĖŽTŲ TERITORIJOS RIBŲ PLANAS

Birštono m., Birštono sav., Kauno aps.

Sutartiniai ženklai:

- apibrėžtos vertybės teritorijos ribos
- suformuotų kadastrinių sklypų ribos

Spausdinti

Birštono miesto istorinė dalis

Unikalus objekto kodas: 4072

Pilnas pavadinimas: Birštono miesto istorinė dalis

Adresas: Birštono sav., Birštono m.

Birštonas, S.Dariaus ir S.Girėno g., vaizdas į P pusę

Nuotraukos nr.: FF1
Nuotraukos autorius: Antanina Jarukaitienė
Fotografavimo data: 2007-03-20

FF1 FF4 FF5 FF8 FF10 FF12 FF14 FF15 FF16 FF17 Toliau>>

Įregistravimo registre data: 1992-11-05

Statusas: Įrašytas į registrą (registrinis)

Rūšis: Nekilnojamas

Objektas įrašytas kaip: vietovė

Seni kodai

Kodas registre iki 2005.04.19:

Nr. Lietuvos Respublikos kultūros paminklų sąraše:

Nr. naujai išaiškinamųjų sąraše:

Nr. laikinosios apskaitos sąraše: 4

Vietovėje yra: Birštono m. sanatorijos pastatų kompleksas, B. Sruogos g. 2, 4 (KPD-RM-80)

Vertingųjų savybių pobūdis:

Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą, tipiškas), Urbanistinis (lemiantis reikšmingumą, svarbus)

Teritorijos plotas: 27,67 ha

Vertingosios savybės:

- 1.3.1. planavimo sprendiniai – **mišraus plano struktūra, gatvių tinklas** (-; -; TRP; 2007 m.); **S. Dariaus ir S. Girėno g. perspektyvos** (-; -; FF Nr. 1, 2, 33; 2007 m.); **Muziejaus g. perspektyva** (-; -; FF Nr. 4; 2007 m.); **Vytauto g. perspektyvos** (-; -; FF Nr. 7-9,13; 2007 m.); **Vaižganto g. perspektyvos** (-; -; FF Nr. 11, 12; 2007 m.); **Šlaito g. perspektyva** (-; -; FF Nr. 14; 2007 m.); **Algirdo g. perspektyvos** (-; -; FF Nr. 17-21; 2007 m.); **Nemuno g. perspektyva** (-; -; FF Nr. 22; 2007 m.); **Birutės g. perspektyva** (-; -; FF Nr. 28, 29; 2007 m.); **Vytauto g. Š dalies išklotinė** (-; -; FF Nr. 13; 2007 m.); **Tulpių g. išklotinė tarp Vaižganto ir Muziejaus g.** (-; -; FF Nr. 16; 2007 m.); Šv. apaštalo evangelisto Mato bažnyčios ir supančio 1–2 a. užstatymo tūrinė erdvinė kompozicija –(-; -; FF Nr. 24, 27; 2007 m.); **XX a. pr. kurortinių medinių 1 a. su mansarda pastatų tipai** (-; -; FF Nr. 5, 6, 8, 10, 12, 13, 16, 25, 26, 28-31; 2007 m.).);
- 1.3.4. žemės ir jos paviršiaus elementai – **pylimas tarp Nemuno ir Algirdo g.** (-; būklė gera; FF Nr. 19, 20; 2007 m.);
- 1.3.6. želdynai ir želdiniai – **perimetrinis gatvių apželdinimo tipas** (-; -; FF Nr. 1, 2, 7, 8, 11, 17, 20, 28, 29, 33; 2007 m.);

- 1.3.7. upės, natūralūs vandens telkiniai ir hidrotechniniai įrenginiai – **Nemuno upės vaga** (-; -; TRP; FF Nr. 19; 2007 m.);
- 3. Pirminė ir istoriškai susiklosčiusi kurortinė ir gyvenamoji paskirtis.–

Amžius:Įkurta 1846 m.

Dokumentai:

1. LR KPI nutarimas. 1990-10-04; Nr.: 4 ; Tipas: Nutarimas;
2. Apibrėžtų teritorijos ribų planas. 2007-04-24; Tipas: Dokumentas; Planas
3. Dėl teisinės apsaugos suteikimo. 2007-06-05; Nr.: KPD-RM-368; Tipas: Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos aktas;
4. Apie nekilnojamojo daikto (ND) buvimą nekilnojamųjų kultūros vertybių (NKV) teritorijoje arba jų apsaugos zonoje. 2009-03-23; Nr.: 03-57; Tipas: Dokumentas; Pranešimas

Šaltiniai ir medžiaga:

1. LR KPI 1990 10 04 nutarimas Nr.7A (08-4)
15.1. AKSAMITAUSKAS L. Birštono m. istoriniai-urbanistiniai tyrimai. Kaunas, 1999 m.
15.2. RAGAUSKIENĖ, Raimonda. Karališkojo Birštono praeitis, istorinė raida iki XIX a. Vilnius, 2004.

© Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos Šnipiškių g. 3, LT-09309 Vilnius, tel. 273 42 56, faks. 272 40 58, el.paštas:centras@heritage.lt

Spausdinti

Jono Basanavičiaus paminklas

Unikalus objekto kodas:	8616
Pilnas pavadinimas:	Jono Basanavičiaus paminklas
Adresas:	Birštono sav., Birštono vs. (Birštono sen.)
Statusas:	Įrašytas į registrą (registrinis)
Rūšis:	Nekilnojamas
Objektas įrašytas kaip:	pavienis objektas

Seni kodai

Kodas registre iki 2005.04.19:

Nr. Lietuvos Respublikos kultūros paminklų sąraše: DV618

Nr. naujai išaiškinamųjų sąraše:

Nr. laikinosios apskaitos sąraše:

Vietovėje yra:

Šaltiniai ir medžiaga:

1. Lietuvos TSR kultūros paminklų sąrašas, V., 1973, p.597

© Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos Šnipiškių g. 3, LT-09309 Vilnius, tel. 273 42 56, faks. 272 40 58, el.paštas: centras@heritage.lt

Spausdinti

Dekoratyvinė skulptūra "Mergaitė su dūdelėm"

Unikalus objekto kodas: 15339

Pilnas pavadinimas: Dekoratyvinė skulptūra "Mergaitė su dūdelėm"

Adresas: Birštono sav., Birštono vs. (Birštono sen.)

FF1

Dekoratyvinė skulptūra "Mergaitė su dūdelėm". Vaizdas iš P pusės.

Nuotraukos nr.: FF1
Nuotraukos autorius: Andrius Liakas
Fotografavimo data: 2008-07-15

Statusas: Įrašytas į registrą (registrinis)

Rūšis: Nekilnojamas

Objektas įrašytas kaip: pavienis objektas

Seni kodai

Kodas registre iki 2005.04.19:

Nr. Lietuvos Respublikos kultūros paminklų sąraše: DV4404

Nr. naujai išaiškinamųjų sąraše:

Nr. laikinosios apskaitos sąraše:

Vietovėje yra:

Vertingosios savybės :

Autorius: R. Antinis (sūnus)

Šaltiniai ir medžiaga:

1. Lietuvos Respublikos istorijos ir kultūros paminklų sąrašas, V.,1993, p.345

© Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos Šnipiškių g. 3, LT-09309 Vilnius, tel. 273 42 56, faks. 272 40 58, el.paštas: centras@heritage.lt

Namų valdos, esančios Birštono mieste, Algirdo g. 10 apstatymo galimybių ekspertizė **2000 07 21 Kaunas**

Ekspertizė atlikta pagal KVAD Kauno teritorinio padalinio pavedimą ir valdos savininkės Onos Veselienės paraišką.

Bendri duomenys apie valdą ir namą

Prieš II pasaulinį karą Veselio Baltraus valda, pažymėta Algirdo g. Nr. 10, šiauriniu galu buvo nutolusi nuo Algirdo gatvės. Šiauriniame gale ji ribojosi su Miniausko valda, šiaurės-rytų pusėje su Peleckio valda, pietryčių pusėje – su Doroškevičiaus valda. Tarp Veselio B. valdos ir Algirdo g. tuo metu buvo daržininkų ganyklos. Veselio B. sklypas buvo trapecijos formos. Šiaurės vakarų jo kraštinė buvo 20 m, šiaurės rytų 49 m, pietryčių 34 m, o pietvakarių 47 m. ilgio. Iki 1935 metų sklype buvo namas ir nedidelis tvartas. Namas 1928 metais pastatytas šiauriniame sklypo gale, per 5,5 m (šiaurinis galas) ir 4,1 m (pietinis galas) nuo pietvakarinės sklypo kraštinės (Algirdo g. pusėje, prie daržininkų ganyklų). Namo šiaurės vakarų kampas buvo per 2 m, o šiaurės rytų per 5,5 m. atitrauktas nuo šiaurės vakarinės sklypo kraštinės. Įvažiuojama į Veselio B. sklypą buvo iš Algirdo gatvės ties viduriu pietvakarinės kraštinės per daržininkų ganyklas. Namas šiauriniu galu nuo Algirdo gatvės buvo nutolęs apie 25 m.

Namo ilgis 17,8 m, plotis 7,3 m, bendras naudingas plotas 211,91 kv. m. Šiaurinis pastato buvo pastatytas iš nugriauto Nemajūnose medinio namo rastų, perplukdžius juos Nemunu, o pietinė dalis – iš vietinių rastų. Namas dviejų galų, dengtas skarda. Pastogėje įrengta salka (mansarda). Iš abiejų namo pusių pristatytos per du aukštus verandos. 1934 05 11 VRM Statybos inspekcija patvirtino Veselio B. ūkio trobesiui pastatyti projektą ir 1935 05 29 išdavė leidimą „pastatyti medinį ūkio trobesį". Šis trobesys buvo pastatytas pietinėje sklypo dalyje galu į Algirdo gatvę. Trobesys buvo 14m ilgio ir 6 m pločio. Nuo šiaurės rytų ir pietryčių sklypo kraštinių jis buvo atitrauktas per 6 m, o nuo esamo namo – per 11 m. Ūkio trobesyje buvo 8 patalpos, iš kurių 7 turėjo atskirus įėjimus. Rytiniame trobesio gale buvo 4 kabinos tualetams. Patalpos apšildomos krosnimis. Pagal suplanavimo pobūdį ir išvaizdą galima spręsti, kad trobesys buvo skirtas poilsiautojų paslaugoms, kaip viešbutis.

Dabartiniai valdos savininkai teigia, kad ūkinis trobesys, kurio viename gale buvo įrengti kambariai, buvo naudojamas ne tik poilsiautojams priimti, bet išnuomojus visą namą vasarotojams, vasarą į jį persikeldavo imamo savininkai.

Pagal patvirtintą ūkio trobesiui statyti išduotą leidimą, nedidelis tvartas turėjo būti nugriautas. Tačiau tai nebuvo padaryta. Buvusiame tvarte buvo įrengta dirbtuvė, kurioje Veselis B. užsiiminėjo staliaus verslu. Veselis B. dalyvavo statant garsiąją Birštone Karininkų sanatoriją, kuri sovietmečiu turėjo vietinės reikšmės architektūros paminklo statusą, prieš kelis metus smarkiai apdegė ir iki šiol neatstatyta.

Namas, stovintis šonu ir į Algirdo gatvę galu pastatytas ūkio trobesys buvo pagrindiniai Algirdo gatvės išklotinės formantai iki karo apstatytame tarp šios gatvės ir Nemuno – vasarnamių kvartale.

Pokario metais namas priklausė miesto ūkiui. 1985 m. gyventojai buvo iškelti. Be priežiūros namas stovėjo 15 metų. Abu ūkiniai pastatai buvo nugriauti. Dabar name gyvena du šeimininkai.

Namo architektūrinė reikšmė ir kultūrinė vertė

Namas atstovauja būdingą tarpukario kurortinės architektūros gyvenamųjų namų – vasarnamių tipą. Birštone tokie namai-vasarnamiai buvo statomi šiaurinėje kurorto dalyje tarp Algirdo gatvės ir Nemuno bei Žvėrinčiaus pušyno pakraščiuose. Dauguma tokių namų-vasarnamių sovietmečiu sudarkyti pristatant priestatus ar atliekant pastatų remontus bei rekonstrukcijas. Šios valdos namas-vasarnamis nedaug pakeistas išliko iki Nepriklausomybės atkūrimo. Sovietmečiu pritaikant jį kelioms šeimoms buvo atlikti kai kurie vidaus perplanavimo darbai, o išorėje rekonstruotos iš abiejų namo pusių verandos, o prie pietinio pastato galo 1970 metais pristatyta nauja veranda. Namas reikšmingas ir urbanistiniu požiūriu. Jis yra išlikusių prie Algirdo gatvės namų-vasarnamių kvartalo pirminio apstatymo liudytojas. Sovietmečiu, rengiant Nemuno kilpų regioninio parko planavimo schema (ASI), Birštono bendrąjį planą (MSPI, KŪPI) ir senosios jo dalies detalųjį planą (PKPI), namai-vasarnamiai, esantys prie Algirdo gatvės (tuo metu S. Neries) buvo priskiriami saugotinų namų grupei ir siūlomi įrašyti į vietinės reikšmės architektūros paminklus. Atkūrus Nepriklausomybę, kai kurie šiame kvartale esantys namai-vasarnamiai buvo rekonstruoti.

Pagal namo architektūrinės ir urbanistinės reikšmės požymius, šis tarpukario architektūros paveldo objektas turėtų būti įrašytas į Savivaldybės kultūros paveldo saugotinų objektų apskaitos sąrašą kaip **objektas turintis kultūrinės vertės požymių** ir kaip Algirdo gatvės išklotinės urbanistinis formantas.

Išvados:

1. Namą, esantį valdoje Algirdo g. 10, siūloma saugoti kaip tarpukario medinės kurortinės architektūros gyvenamųjų namų-vasarnamių būdingą atstovą ir kaip Birštono vasarnamių kvartalo urbanistinį formantą. Jį siūloma įrašyti į Savivaldybės kultūros paveldo saugotinų objektų, turinčių kultūrinės vertės požymių, apskaitos sąrašą
2. Šio namo atnaujinimas ar renovacija leistina tik prieškario namo-vasarnamio kopijos principu. Susidėvėjusių elementų pakeitimas leidžiamas tos pačios rūšies naujomis medžiagomis. Atliekant remonto ar kitokius darbus būtina maksimaliai išsaugoti autentišką vaizdą, suplanavimą, elementus. Visi remonto ar kitokie darbai turi būti suderinti su KVAD Kauno teritoriniu padaliniu.
3. Nei prieškari statyto namo, nei jo dalių nugriauti neleistina. Būtina atlikti jo dabartinės būklės plano ir fasadų fotofiksaciją ir kitus darbus, susijusius su jo registravimu Savivaldybės paveldo sąrašuose.
4. Prieškariu Algirdo gatvės išklotinėje svarbią urbanistinę reikšmę turėjo galu į ją 1935 m. pastatytas medinis, stambaus tūrio ūkinis trobesys, savo išore ir suplanavimu nesiskiriantis nuo gyvenamųjų namų architektūros. Siekiant išsaugoti Algirdo gatvės namų-vasarnamių kvartalo ir Algirdo gatvės išklotinės apstatymo pobūdį, tikslinga atkurti buvusi sklypo apstatymą ir buvusio ūkinio trobesio vietoje statyti naują pastatą. Naujasis pastatas turėtų būti ne mažesnio tūrio už buvusį ūkinį trobesį, panašios orientacijos Algirdo gatvės atžvilgiu, o jo architektūra – artima namų- vasarnamių kurortinės architektūros tipui.

Prof. habil. dr. J. Bučas
IV kat. Paminklotvarkos ekspertas
Valstybinės paminklosaugos
komisijos
narys

Priedai:

1. Prieškario sklypo situacijos plano ir ūkio trobesiui statyti projekto originalo kopijos
2. Sovietmečio sklypo ir jo apstatymo pakeitimų planas
3. Dabartinė sklypo apstatymo būklė
4. Namo pirmojo aukšto planas
5. Namo salkos (mansardos planas)

EKSPERTIZĖ

dėl Birštono centrinės dalies tvarkymo siūlymų
1999 02 25

Ekspertizė atlikta pagal Birštono miesto savivaldybės užsakymą, siekiant:

- išaiškinti Birštono centrinės dalies urbanistinio tvarkymo kryptis;
- nustatyti kvartalo, esančio tarp Beržų gatvės, Basanavičiaus aikštės, Birutės gatvės ir bažnyčios šventoriaus tvoros, tvarkomojo režimo prioritetines kryptis ir prioritetines tvarkymo priemones;
- numatyti už nuosavybės teise turėtą žemę, namus, jų dalis, butus perduodamų individualiai statybai ar kitai paskirčiai sklypų skyrimo galimybes ir vietas centrinėje Birštono dalyje;
- pasiūlyti naujos klebonijos statybos vieta

Ekspertizės metu:

- išnagrinėti Birštono kurorto ir miestelio istorinės-urbanistinės raidos ypatumai ir šioje raidoje susiklostę saviti urbanistinės sanklodos požymiai;
- nustatyta šių požymių įvertinimo reikšmė kurorto ir miesto kokybinei plėtrai;
- apžiūros vietoje principu įvertinta Birštono centrinės dalies apstatymo fizinė būklė, pobūdis, istorinė, urbanistinė ir architektūrinė vertė;
- įvertintos Birštono centrinės dalies saugančiojo tvarkymo galimybės ir apimtys;
- pasiūlytos Birštono centrinės dalies tvarkomojo režimo prioritetinės kryptys, prioritetinės paveldotvarkos priemonės bei pirmosios būtinybės statybų vietos.

Bendroji kurorto ir miestelio urbanistinė sankloda ir jos kultūrinė vertė

Iki XX a. pradžios Birštonas – kaimiško apstatymo bažnytkaimis. Tik pirmaisiais XX a. pradžios dešimtmečiais Birštone pradėjo ryškėti Lietuvos miesteliams saviti apstatymo ir vaizdo požymiai. Tarpukariu išplėtus kurortą, įsteigus valsčiaus centrą ir turgus, susiformavo trikampinė aikštė, radialinis gatvių tinklas, išryškėjo savito apstatymo gatvė, jungianti miestelio ir kurorto dalis, visuomeninį ir sakralinį centrus, susiformavo viena vertikale akcentuota kurorto ir miestelio erdvinė kompozicija. Kurorto ir miestelio apstatytas dalis jungė į vieną geokultūrinį kompleksą Nemuno slėnio miškai ir kurorto želdynai.

Sovietmečiu, pastačius Kauno hidroelektrinę ir pakėlus Nemuno vandens lygį bei plečiant kurortą, prieškarinėje Birštono plano ir vaizdo struktūroje įvyko didelių pakitimų: pastatytas apsauginis miestelio pylimas (Nemuno krantinė), toliau nuo Nemuno patraukti senieji statiniai, pastatyta naujų, stambių tūrių statinių miestelio senojoje dalyje, susiformavo naujoje vietoje visuomeninis-administracinis centras, išaugo nauji gyvenamieji kvartalai ir naujos gydyklos miestelio šiaurėje. Kurortas ir miestelis prarado natūralias nevaržomas prieigas prie Nemuno, vienos vertikalės (bažnyčios) dominavimą, darnų apstatymo susiliejimą su gamtine apsuptimi, perimetrinį aikštės ir gatvių apstatymą, sakralinio ir visuomeninio centro sąsajas.

Miestelis savo istorinėje- urbanistinėje raidoje nesuformavo tokių urbanistinių vertybių, kurios turėtų paminklinę vertę ir kurias reikėtų saugoti autento (išlaikant pirminę struktūrą ir vaizdą) ar atkurti kopijų pavidale pagal buvusią būklę. Todėl sovietmečiu Birštonas nebuvo įtrauktas į Urbanistikos paminklų sąrašą. Rengiamame Lietuvos Respublikos Kultūros vertybių registre taipogi

nėra įrašytas į Urbanizuotų vietovių apskaitą.

Išlikęs urbanistinis ir architektūros paveldas daugiau reikšmingas ne kaip kultūros turtas, bet kaip miestelio raidos istorinės žymės ir savasties išsaugojimo ištekliai. Tuo požiūriu saugotinais urbanistinės sanklodos elementais tampa miestelio aikštė, į ją „subėgančios" gatvės, Birutes gatvės promenadinė funkcija bei šiaurinėje jos pusėje išlikęs senojo, orientuoto pastatų galais į gatvę, apstatymo fragmentas

Centrinės miestelio dalies fizinė būklė ir kultūrinė vertė

Centrine dalimi ekspertizėje įvardinta teritorija, esanti tarp Nemuno krantinės, buvusio Druskupio upelio ir Nemuno gatvės. Šioje teritorijoje 1906 metais senojo apstatymo mediniai statiniai sudegė. Dabar čia stovi tik po šio gaisro statyti prieškario bei sovietmečio pastatai. Prieškario Basanavičiaus aikštės perimetrinis apstatymas sudarkytas pokario statybomis. Rytinėje Birutės gatvės pusėje pastatytas stambaus tūrio aštrių formų aukštas Olimpinės irklavimo bazės pastatas sudarkė istoriškai susiklosčiusią Lietuvos miesteliams būdingą panoramą su viena bažnyčios vertikale. Centrinės dalies pietuose dideli, nors ir nelabai aukšti pastatai pakeitė tradicinį vienaaukštį apstatymą. Išlikusio prieškario medinio apstatymo fizinė būklė bloga, posesinė ir apstatymo striktūra chaotiška.

Kvartalas tarp Beržų gatvės, Basanavičiaus aikštės, Birutės alėjos ir bažnyčios šventoriaus tvoros

Kvartalas tiek prieškariu, tiek ir po karo buvo apstatytas padrikai, prieškario posesinė struktūra atsitiktinė, apstatymas chaotiškas. Basanavičiaus aikštės pietinė išklotinė apstatyta indiferentiškos architektūros pastatais. Kvartalo gilumoje pastatytas silikatinių plytų mūro vaikų lopšelis-darželis. Dauguma senųjų medinių pastatų net kultūrinės vertės požymių neturi; jų fizinė būklė labai bloga. Tik vienas prieškario pastatas, pažymėtas Birutės 8, turi savitos architektūros bruožų, yra susijęs su Bažnyčios istorija ir įžymių bažnyčios hierarchų bei kultūrai nusipelnusių žmonių gyvenimu ir veikla. Tuo požiūriu jis saugotinas kaip memorialinė vertybė, turinti ne tik istorinę reikšmę, bet ir etnografinės architektūros požymių.

Centrinės dalies tvarkymo siūlymai.

Birštono tvarkymo programose negalima vadovautis vien nostalgija praeičiai. Kaip minėta, kurorto ir miestelio istorinėje-urbanistinėje raidoje nesusiklostė tokio urbanistikos paveldo, kurį būtų galima priskirti urbanistikos vertybių statusui ir kurį reikėtų saugoti autento būsenoje ar atkurti kopijų pavidale, o teritorijai taikyti tikslinę konservacinės žemės paskirtį. Birštono miesto centrinei daliai siūlomas universalaus (bendrųjų interesų prioriteto) naudojimo režimas ir sugojančiojo tvarkymo atkuriančioj i, atnaujinančioji ir pertvarkomoji kryptys. Pagal urbanistikos paveldo panaudos pobūdį ir kultūrinę vertę suminėtos kryptys prioritetiškai taikytinos atskiroms centrinės dalies zonoms, numatant jose esantiems pastatams konkrečias paveldotvarkos priemones.

Atkuriančiosios krypties zonoje (Basanavičiaus aikštės ir Birutės gatvės apstatymas)

siūloma atkurti perimetrinį apstatymą, restauruojant bei rekonstruojant esamus pastatus kopijų ir imitacijų pavidalu, o statant naujus statinius – jų formas ir tūrius priderinti prie perimetrinio apstatymo orientacijos ir mastelio. Siekiant išlaikyti miesto ir kurorto funkcinį bei vizualinį ryšį, ypač didelį dėmesį būtina skirti Birutės gatvės apstatymo regeneracijai ir komfortabilumui. Būtina išsaugoti būdingą Birutės gatvės istoriškai susiklosčiusio apstatymo pobūdį, o siūlomą atkurti apstatymą – pratęsti tik iki bažnyčios šventoriaus menamo tęsinio kitoje Birutės gatvės pusėje (esama

medžių eilė). Regeneruojant Birutės gatvės apstatymą, nereikėtų pamiršti šiuolaikinio kurorto interesų. Ši gatvė turėtų tapti miestą ir kurortą jungiančia šerdimi, viename gale atsiremianti į miestelio istorinę aikštę, kitame gale – į kurorto parką. Tai žalioji gatvė-promenada.

Kvartalui tarp bažnyčios šventoriaus, Beržų gatvės, Basanavičiaus aikštės ir Birutės gatvės siūloma pertvarkomojo režimo kryptis, numatant apstatymo konversiją, esamų pastatų renovaciją ir naujų, nedidesnių tūrių negu esami, statybą. Pastatą Birutės g. 8 tikslingą panaudoti sakralinei muziejinei paskirčiai, išsaugant esamą suplanavimą, medžiagas, formą ir vaizdą. Esant būtinybei, šį pastatą galima rekonstruoti arba perstatyti tik atkuriant jo kopiją.

Zonai tarp Birutės gatvės ir Nemuno krantinės nuo Druskupio upelio iki Nemuno gatvės siūloma atnaujinančiojo režimo kryptis. Esamą apstatymą prie Nemuno ir Birutės gatvių atnaujinti, taikant renovacines ir rekonstrukcines priemones. Teritorija tarp buvusio alaus baro (prie Nemuno krantinės) ir „Raudonosios gulbės“ sanatorijos (dabar Kurija) nesutvarkyta nei žemėnaudos nei urbanistiniu, nei architektūriniu požiūriais. Siekiant atnaujinti ir pagerinti šios dalies išklotinę, stebimą nuo Nemuno krantinės, šioje teritorijoje galima numatyti naujus, šiuolaikinės architektūros statinius. Tačiau naujosios statybos masteliu turėtų būti deramai įkomponuotos senosios miesto dalies išklotinėje ir atitrauktos nuo Nemuno krantinės tokiu atstumu, kad būtų išlaikyta Nemuno pakrantės Žvėrinčiaus šilo ir Vytauto parko žalioji jungtis.

Naujosios klebonijos statybos vieta

Klebonijos statybai gali būti tinkamos trys vietos. Palankiausia vieta - tarp bažnyčios šventoriaus ir vandens gręžinių, senų medžių eilės rytinėje pusėje. Nesant galimybių šioje vietoje statyti kleboniją (dėl šiuo metu galiojančių sanitarinės apsaugos reikalavimų), jai galima būtų pritaikyti vieną iš arčiausiai šventoriaus esančių gyvenamųjų namų, prieš karą buvusių bažnyčios nuosavybe. Trečioji vieta – Birutės gatvės rytinėje pusėje prieš Irklavimo bazę esantis tuščias sklypas. Regeneruojant Birutės gatvės apstatymą, nereikėtų apstatyti jos rytinę pusę prieš bažnyčią. Bažnyčia, kaip didingiausias ir reikšmingiausias kraštovaizdine, architektūrine ir sakraline prasme Birštono statinys, privalo turėti urbanistinę erdvę ir neturėtų prarasti apžvalgos galimybių iš tolimesnių regyklų. Reikia išsaugoti jos apžvalgos galimybes ne tik iš Birutės gatvės, nuo Nemuno krantinės, bet ir iš kitos Nemuno pusės.

Prof. habil. daktaras Jurgis BUČAS,
Ketvirtos (aukšč.) kategorijos
paminklotvarkos ekspertas,
Valstybinės Paminklosaugos
komisijos narys

VIEŠBUČIO, PLANUOJAMO STATYTI MUZIEJAUS G. Nr. 2, BIRŠTONE, VIETOS IR APIMTIES ANALITINIS VERTINIMAS PAVELDOSAUGOS POŽIŪRIU

Analitinį vertinimą atliko prof. habil. dr. Jurgis Bučas, architektūros, urbanizuotų vietovių, kultūrinio kraštovaizdžio ekspertizės specialistas

Kaunas, 2006

A. UŽDUOTIS ANALITINIAM VERTINIMUI

Užduoties tikslas

Įvertinti 4 a. viešbučio statybos galimybes ir sąlygas Birštono miesto-kurorto istorinėje dalyje paveldosaugos požiūriu

Užduoties pagrindas

- KPAD Kauno teritorinio padalinio prašymas įvertinti 4 aukštų viešbučio statybos galimybes ir sąlygas Birštono miesto-kurorto senojoje dalyje;
- Architekto Rimanto Giedraičio prašymas atlikti 4 aukštų viešbučio statybos galimybių Muziejaus g, 2, Birštone analitinį vertinimą paveldosaugos požiūriu.

Vertinimui pateikta:

- viešbučio statybos situacijos schema;
- viešbučio tūrio kompiuterinė vizualizacija esamame gretimybių apstatyme (01, 02, 03, 04, 05, 06, 07, 08 pav.);
- Birštono kurorto centrinės dalies esamos būklės topografinis planas
- viešbučio statybos 4000 kv. m UAB „Kamintos investicija" sklypo planas;
- Kauno apskrities viršininko Z.B. Kazakevičiaus 2005 m. birželio 2 d. sutikimas Nr. 24-405 „Dėl Detaliojo plano rengimo"

B. Vertinimas atliktas

1) Vadovaujantis šiais teisės aktais

- - Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymu (2004 m. rugsėjo 28 d., Nr. DC-2452);
- Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymu (nauja įstatymo redakcija nuo 2004 m. gegužės 1 d.);
- Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo pakeitimo įstatymu (2001 m. gegužės 4 d. Nr. IX-628);
- Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymu (nauja įstatymo redakcija nuo 2005 m. liepos 12 d.);
- Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro įsakymu „Dėl detaliųjų planų rengimo taisyklių patvirtinimo (2004 m. gegužės 3 d. Nr.D 1-239)
- Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu „Dėl žemės sklypų pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties, būdų ir pobūdžių specifikacijos patvirtinimo (2005 m. kovo 17 d. Nr. D1-151);
- Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro įsakymu „Dėl Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro 2005 m. sausio 20 d. įsakymo Nr.30-37/D1-40 „Dėl pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties žemės sklypų naudojimo būdų turinio, žemės sklypų naudojimo pobūdžių sąrašo ir jų turinio patvirtinimo" pakeitimo (2005 m. liepos 12 d. Nr.30-337/Dl-353);
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992-05-12 nutarimu Nr. 343 „dėl Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo" (nauja redakcija nuo 1995-12-29, nutarimas Nr.

1640).

2) Vadovaujantis šiais specialiaisiais dokumentais ir tyrimais vietose

- Kauno apskrities viršininko Z.B. Kazakevičiaus 2005 m. birželio 22 d. sutikimu Nr. 24-405 „Dėl Detaliojo plano rengimo“;
- Nemuno kilpų regioninio parko tvarkymo planu (planavimo schema) ir nuostatais;
- Birštono miesto-kurorto Bendruoju planu, patvirtintu 2002-12-10 Birštono savivaldybės Tarybos sprendimu Nr. 86;
- Paties analitinio vertinimo autoriaus atliktais tyrimais vietoje, papildomai įvertinant:
  - *Naujų statybų teisines galimybes Birštono miesto-kurorto istorinėje dalyje;*
  - *Kvartalo tarp Dariaus ir Girėno, Muziejaus, Vytauto ir J. Basanavičiaus gatvių miestovaizdinę, urbanistinę ir architektūrinę vertę;*
  - *Numatyto statyti 4 a. viešbučio Muziejaus g. 2 statybos galimą poveikį minėto kvartalo, Senosios miesto-kurorto zonos vizualiniam identitetui bei Birštono miesto-kurorto mentaliniam įvaizdžiui.*

C. Vertinimo rezultatai

1. Naujų statybą teisinių galimybių Birštono miesto-kurorto istorinėje dalyje išaiškinimas ir įvertinimas.

Pagal Nemuno kilpų regioninio parko tvarkymo planą (planavimo schemą) Birštono miestas-kurortas patenka į Nemuno kilpų regioninį parką, o jo centrinė dalis – į šio parko urbanistikos draustinio teritoriją, kuri naudojama ir tvarkoma pagal tipinius Draustinių, Regioninių parkų ir Nemuno kilpų regioninio parko nuostatus bei vadovaujantis Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymu, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymu bei Lietuvos respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu.

Išnagrinėjus Lietuvos Respublikos teisinius dokumentus, reglamentuojančius naujos statybos galimybes regioniniuose parkuose ir įjuos patenkančiuose urbanistikos draustiniuose, nustatyta:

- Pagal Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo pakeitimo įstatymą (2001 m. gegužės 4 d. Nr. IX-628) regioninių parkų konservacinės apsaugos prioriteto teritorijose (rezervatai, draustiniai) ūkinė veikla draudžiama (rezervatai) arba ūkinė veikla ribojama (draustiniai).
- Kultūriniuose draustiniuose, tame tarpe Urbanistikos draustiniuose draudžiama: 1) naikinti ir žaloti kultūros paveldo kompleksus ir objektus (vertybes), naikinti jų autentiškumą; 2) iš esmės pakeisti kultūros paveldo objektų aplinką, mažinant kultūros paveldo objektų vertę.
- Leistinas ir rekomenduojamas statinių formas, dydžius, teritorijos užstatymo procentą, atstumus nuo vandens telkinių ir šlaitų nustato saugomų teritorijų apsaugos reglamentai ir (ar) statybų saugomose teritorijose regioniniai architektūriniai reglamentai.
- Pagal pastarojo meto patikslintus tipinius draustinių nuostatus, draustiniuose funkcinės zonos neišskiriamos. Visoms draustinių kategorijoms visai teritorijai taikomas vienodas naudojimo režimas ir rengiami tik teritorijų tvarkymo planai, neatsižvelgiant į skirtingą panaudojimo paskirtį, kraštovaizdžio ūkinio įsisavinimo skirtumus bei nevienodą urbanizacijos laipsnį.
- Statybų saugomose teritorijose regioniniai architektūriniai reglamentai ir Urbanistinių draustinių tipiniai nuostatai nėra parengti. Veikla Urbanistikos draustiniuose reglamentuojama pagal bendruosius draustinių nuostatus ir tvarkymo planus.

– Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymu (2004 m. rugsėjo 28 d. Nr. IX-2452) ūkinė veikla kultūros draustiniuose, tame tarpe Urbanististikos draustiniuose dar nereglamentuojama, nors Ministerijoje yra įkurta Kultūros paveldo saugomų teritorijų tarnyba.

Išvados:

Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos Kultūros paveldo saugomų teritorijų skyrius Kultūrinių draustinių, tame tarpe Urbanistikos draustinių, tipinių nuostatų ir kitų statybinę veiklą juose reglamentuojančių teisinių aktų nėra paruošas. Veikla urbanistikos draustiniuose reglamentuojama Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymu ir bendraisiais draustinių nuostatais.

Susipažinus su Birštono miesto-kurorto Bendruoju planu (Birštono savivaldybės Tarybos patvirtintas 2002 m. gruodžio 10 d. Nr. 86 sprendimu), nustatyta:

– Birštono miesto-kurorto Bendrajame plane kultūros paveldo dalis (6 skyrius) parengta pagal tuo laiku galiojusio Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymu numatytus naudojimo ir tvarkymo režimus bei vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo teisės aktų sąvadu, kai kuriomis nuostatomis prasilenkiančiu su Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymu tvarkomosios veiklos reglamentavimu urbanizuotose teritorijose, tame tarpe Urbanistikos draustiniuose.

– numatytas viešbučio statybai sklypas patenka į Urbanistinio draustinio C zonos (Senoji miesto zona) vietovaizdžio potipį 1.18.-1, kuris savo ruoštu priskirtas konservacinio (K1) funkcinio prioriteto zonai ir kurorto centrinės dalies kompozicinei zonai.

– pagal Birštono miesto-kurorto Bendrąjį planą Urbanistikos draustinio ribose Senojoje miesto zonoje (C) ir Naujojoje miesto zonoje (D) numatyta plėtoti ūkinę veiklą kaip kitos paskirties teritorijas su gyvenamąja, visuomenine ir komercine funkcija.

– Bendrojo plano sprendiniuose Urbanistiniame draustinyje siūloma urbanistinės morfostruktūros regeneracija-renovacija (pagal 1994 m. Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymą), išsaugant ir regeneruojant išlikusias erdvinės struktūros bruožus, skatinant urbanistinę įvairovę, kaip vertybę, keliant architektūrinę kokybę statinių, formuojančių senojo miesto gatvėvaizdžius.

– Senojo miesto (senamiesčio) zonos 1.18-1 potipyje prioritetas teikiamas vietovaizdžio erdvinės struktūros išsaugojimui ir pakitusių į nebūdingas Birštono miestovaizdžiui buvusiųjų formų regeneravimui. Siūlomas išsaugoti susiklostęs gatvių tinklo erdvinis mastelis, numatoma išsaugoti ar regeneruoti posesijinė ar artima posesijinei gatvėvaizdžių užstatymo ritmika.

– Naujojo miesto (naujamiesčio) zonos 1.18-2 potipyje prioritetas teikiamas vietovaizdžio erdvinės struktūros išsaugojimui, užstatymo kokybės gerinimui, ypač patenkančio į kurorto centrinės dalies kompozicinę zoną. Siūloma išlaikyti: susiklostęs gatvių tinklo erdvinis mastelis, artima posesijinei gatvėvaizdžių (užstatymo) ritmika, susiklostęs aukštingumas (2-3 a), gyvenamasis, komercinis, infrastruktūrinis žemės naudojimo pobūdis.

Išvados:

Kvartalas, kuriame planuojamas statyti viešbutis yra prie Muziejaus gatvės, skiriančios Senąją ir Naująją miesto zonas. Nors kvartalas priskirtas Senojo miesto zonai, tačiau apstatymo pobūdžiu, statinių architektūra ir jų aukščiu artimesnis Naujojo miesto dalies potipiui 1.18-2.

Kvartalo šiaurinė dalis prie Muziejaus gatvės, Įskaitant ir turgavietės teritoriją, kurioje

planuojamas statyti viešbutį, Bendruoju planu skirta viešbučiams, pensionatams statyti ir komercinei veiklai plėtoti.

Įvertinus Kauno apskrities viršininko administracijos poziciją dėl Muziejaus g. 2, Birštone žemės sklypo tikslinės paskirties, naudojimo būdo ir pobūdžio, nustatyta:

– Kauno apskrities viršininko 2005 m. birželio 22 d. raštu Nr. 24-405 „Dėl Detaliojo plano rengimo" duotas sutikimas rengti sklypo Muziejaus g. 2, Birštone, detaliu į planą. Planavimo tikslas — sklypų suformavimas prie turimo nekilnojamojo turto, pagrindinės tikslinės paskirties, naudojimo būdo, pobūdžio bei teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimo nustatymas.

Išvados:

Statyti viešbutį Nemuno kilpų regioniniame parke Birštono urbanistikos draustinio teritorijoje aplinkosaugos teisės aktai, specialieji teritorijų planavimo dokumentai ir Detaliojo plano rengimą sankcionuojančios institucijos kliūčių nesudaro.

2. Kvartalo tarp Dariaus ir Girėno, Muziejaus, Vytauto ir J. Basanavičiaus gatvių miestovaizdinės, urbanistinės ir architektūrinės vertės nustatymas ir įvertinimas

Išnagrinėjus ir įvertinus kvartalo tarp Dariaus ir Girėno, Muziejaus, Vytauto ir J.Basanavičiaus gatvių urbanistinės struktūros morfotipą, nustatyta:

– Kvartalas tarp Dariaus ir Girėno, Muziejaus, Vytauto ir J. Basanavičiaus gatvių yra Urbanistikos draustinio teritorijoje Senosios ir Naujosios miesto dalių sandūroje. Šio kvartalo posesijinė struktūra ir iki 1940 metų buvęs mažaaukštis užstatymas bei J. Basanavičiaus, Dariaus ir Girėno, Muziejaus gatvių perimetrinis apstatymas sudarkytas sovietmečio statybomis. Pietinėje kvartalo dalyje, kampe tarp Dariaus ir Girėno ir J. Basanavičiaus gatvių, sovietmečiu pastatytas apskrities formos knygyno pastatas iš esmės pakeitė kvartalo posesijinį apstatymo pobūdį ir J.Basanavičiaus bei Dariaus ir Girėno gatvių išklotinių charakterį. Prie Dariaus ir Girėno gatvės stovi sovietmečiu pastatyti 2-3 aukštų gyvenamieji ir visuomeniniai, dabar naudojami gyvenamajai ir komercinei paskirčiai, pastatai. Muziejaus ir Dariaus ir Girėno gatvių kampe statomas naujas šiuolaikinių medžiagų 3 aukštų bibliotekos pastatas. Šiaurinėje kvartalo pusėje prie Muziejaus gatvės stovi sovietmečiu statyti silikatinių plytų vienaukščiai turgavietę supantys pastatai. Kvartalo viduryje yra laužyto plano 3 aukštų raudonų plytų sovietmečiu statytas daugiabutis namas. Tik rytinė kvartalo pusė pagal Vytauto gatvės tęsinį iki J.Basanavičiaus gatvės užstatyta individualiais 1-2 aukštų su įrengtomis mansardomis namais. (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 pav.).

Išvados:

Chaotiškas kvartalo apstatymas, prastos architektūros įvairaus aukščio ir paskirties pastatai iš esmės pažeidžia šio kvartalo urbanistinės ir architektūrinės vertės požymius, numenkina Birštono urbanistinio draustinio reikšmę bei paties miesto-kurorto įvaizdį.

Išskyrus apstatymą pagal Vytauto gatvės tęsinį iki Basanavičiaus aikštės, kvartalui tarp Dariaus ir Girėno, Muziejaus, Vytauto ir J. Basanavičiaus gatvių būtina statinių ir aplinkos konversija, gerinanti kvartalo ir jo gretimybių vizualinę kokybę.

3. 4 a. viešbučio statybos galimybių Muziejaus g. 2 sklype nustatymas, pastato aukščio bei tūrio įvertinimas pagal poveikį minėto kvartalo ir jo gretimybių apstatymui, Senojo miesto zonos vizualiniam identitetui bei Birštono miesto-kurorto įvaizdžiui.

Išnagrinėjus ir įvertinus sklype prie Muziejaus gatvės (buv. Turgaus teritorija) 4 aukštų viešbučio statybos galimybes, nustatyta:

– Rengti Muziejaus g. 2 sklypo Detalųjį planą viešbučio statybai teisinį pagrindą teikia Birštono miesto-kurorto Bendruoju planu numatyta šiaurinės kvartalo dalies prie Muziejaus gatvės tikslinė žemės naudojimo paskirtis, žemės sklypo naudojimo būdas bei žemės sklypo naudojimo pobūdis, o žemės sklypui Detalaus plano rengimui sutikimas duotas Kauno apskrities viršininko administracijos.

Kompiuterinės vizualizacijos būdu ir stebėjimais vietoje įvertinus planuojamo statyti 4 aukštų pastato poveikį kvartalo ir jo gretimybių apstatymui, Senojo miesto zonos vizualiniam identitetui bei Birštono miesto-kurorto įvaizdžiui, nustatyta:

– Įvertinus Birštono miesto-kurorto Bendrojo plano sprendiniais nustatytus Senojo miesto vietovaizdžių ir gatvėvaizdžių tvarkymo reglamentus, planuojamo statyti viešbučio pastatas forma ir tūriu turėtų padėti regeneruoti Senojo miesto zonai būdingą Muziejaus gatvėvaizdį.

– Atsižvelgiant į Bendrojo plano sprendiniais nustatytą Senojo miesto zonoje apstatymo aukščio reglamentą ir į kvartalo bei jo gretimybių apstatymo aukštį (2- 3 aukštai), naujasis viešbučio statinys neturėtų tapti Senosios miesto dalies dominante. Jo aukštis neturėtų viršyti 3 aukštų su mansarda pastato aukščio.

– Apstatant turgavietės teritoriją, gretimų sklypų, esančių prie Vytauto gatvės, insoliacinės ir kitos gyvenimo kokybės sąlygos privalo būti užtikrintos, prisilaikant statybos normatyvų.

Išvados:

Rengiant žemės sklypo Detalųjį planą būtina prisilaikyti visos Detaliojo plano rengimo ir derinimo procedūros ir atlikti Detaliojo plano bei Techninio projekto sprendinių poveikio Urbanistikos draustinio teritorijos miestovaizdžiui ir Birštono miesto-kurorto įvaizdžiui ekspertini vertinimą.

D. APIBENDRINANČIOS IŠVADOS

1. Atliktas statybos galimybių ir pastato aukštingumo analitinis vertinimas nesprendžia sklypo suplanavimo ir pastato architektūros pobūdžio, tačiau analitinio vertinimo autorius nėra linkęs siūlyti indiferentiškos, imituojančios ir pamėgdžiojančius praeities formas bei stilistiką architektūros. Jis mano, kad kiekvienas metas turi palikti savo ženklą istorijoje ir teritorijoje vardan evoliucinės urbanistikos ir architektūros raidos užtikrinimo.

2. Analitinio vertinimo autorius mano, kad šio kvartalo konversija, pritaikant jo apstatymą bei architektūrą prie Senosios miesto dalies istoriškai susiklosčiusio apstatymo pobūdžio vargu ar be kompromisų įmanoma ir ar turi prasmę. Todėl siūlo:

- *projektuoti naujų medžiagų minimalistinių formų šiuolaikinės architektūros pastatą; išlaikyti kvartalą juosiantį gatvių tinklą ir perimetrinį jų apstatymą; projektuojamu pastatu siekti suformuoti Muziejaus gatvės apstatymą, būdingą Senosios miesto dalies gatvėvaizdžiams.*
- *pastatą projektuoti tūriu ir aukščiu nepakylantį virš šio kvartalo apstatymo foninio aukščio ir ne didesnį kaip 3 aukštai su mansardara bei šlaitiniu stogu.*

3. Detaliojo plano ir Techninio projekto urbanistiniai ir architektūriniai sprendiniai privalo būti įvertinti paveldosaugos požiūriu papildomai, atsižvelgiant į kultūros draustinių ir Birštono miesto-kurorto Bendrojo plano sprendiniais nustatytus reglamentus.

Prof. habil. dr. J. Bučas, 2006-03-10